DATOS IDENTIFICATIVOS				
Psicoloxía: Psicoloxía do desenvolvemento de 0-6 anos				
Materia	Psicoloxía: Psicoloxía do desenvolvemento de 0-6 anos			
Código	O05G110V01104			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	1c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Psicoloxía evolutiva e comunicación			
Coordinador/a	Puente Carracedo, Hipolito			
Profesorado	Puente Carracedo, Hipolito Sueiro Dominguez, Encarnacion			
Correo-e	hpuente@cop.es			
Web	http://			
Descrición xeral	Trátase dunha materia de carácter básico, situada no primeiro curso do grao de educación infantil. Facilita a comprensión das claves do desenvolvemento humano e os cambios que teñen lugar nos procesos psicolóxicos (memoria, cognición, linguaxe, etc.) ao longo do período de 0 a 6 anos. Estes coñecementos son nucleares na formación de mestres/as que representan unha ferramenta indispensable para poder contribuír ao desenvolvemento de nenos e nenas a través dunha axeitada planificación dos seus procesos de aprendizaxe.			

Competencias de titulación	
Código	
A2	Capacitar os docentes para que aprendan a promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva
A3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas dos estudantes, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos
A6	Coñecer a evolución da linguaxe na primeira infancia, saber identificar posibles disfuncións e velar pola súa correcta evolución. Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e multilingües. Expresarse oralmente e por escrito e dominar o uso de diferentes técnicas de expresión
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Capacidade de organización e planificación
B3	Comunicación oral e escrita
B6	Capacidade de xestión da información
B8	Toma de decisións
B9	Traballo en equipo
B11	Habilidades nas relacións interpersoais
B12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
B13	Razoamento crítico
B15	Aprendizaxe autónoma

Competencias de materia		
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Coñecer as características dos estudantes de infantil así como os seus contextos coa finalidade de estimular e potenciar o desenvolvemento persoal de nenos e nenas.	A2 A3 A6	B1 B8 B12
Dominar os coñecementos necesarios para comprender o desenvolvemento da personalidade dos estudantes de infantil.	A2 A6	B1 B12 B13

Coñecer e aplicar metodoloxías e técnicas básicas de investigación en psicoloxía do desenvolvemento na idade infantil.	A2 A3	B2 B3 B6 B8
Promover o traballo autónomo e en equipo coa finalidade de mellorar o logro académico e desenvolver estratexias que permitan posteriormente participar na mellora dos procesos de desenvolvemento a través das prácticas educativas.		B3 B9 B11 B15

Contidos

Tema	
Paradigmas e teorías do desenvolvemento humano.	Desenvolvemento psicolóxico. Estudo do desenvolvemento humano. Controversias conceptuais. Modelos e teorías explicativas do desenvolvemento.
Contextos e factores do desenvolvemento na idade infantil.	Contextos humanos de desenvolvemento. A interacción como contexto de desenvolvemento. Ámbitos de socialización. Socialización a través da familia. Socialización no ámbito escolar. O xogo. Os medios audiovisuais.
Desarrollo físico e psicomotriz dos 0 aos 6 anos.	Desenvolvemento prenatal e neonatal. Control do corpo e actividade psicomotriz. Esquema corporal. Lateralización. Desenvolvemento temperán da capacidade perceptiva.
Desenvolvemento cognitivo.	Desenvolvemento da atención. Desenvolvemento da memoria e utilización de estratexias. Orixes da representación mental e sistemas de representación. Desenvolvemento do pensamento categorial e a formación de conceptos. Razoamento e utilización de regras.
Desenvolvemento comunicativo e lingüístico entre os 0 e os 6 anos	Inicios da comunicación e a interacción social. Comunicación preverbal. Intención comunicativa. Intersubxectividade. Significados e símbolos. Desenvolvemento da linguaxe: fonolóxico morfosintáctico, semántico e pragmático. Comunicación, linguaxe e pensamento.
Desenvolvemento da personalidade e afectivo-emocional entre os 0 e os 6 anos.	Vínculo afectivo e apego. Desenvolvemento da emocións. Temperamento e desenvolvemento da personalidade. Coñecemento dun mesmo. Autoconcepto e autoestima. Identidade de xénero e roles. Coidados básicos do corpo. Abusos sexuais e como evitalos. A nosa orixe. Vocabulario básico/técnico elemental. Preguntas que adoitan realizar as e os menores.
Desenvolvemento social: interaccións e relacións sociais dos 0 aos 6 anos.	Coñecemento social e desenvolvemento de normas e valores. Relacións con iguais. Os irmáns. Interaccións sociais e xogo. Agresividade. Conduta prosocial. A parella, a nai e o pai, a familia e os vínculos familiares e a colaboración de todas as persoas nas actividades domésticas.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	2	0	2
Sesión maxistral	6	0	6
Traballos de aula	13	14	27
Presentacións/exposicións	16	48	64
Traballos tutelados	6	18	24
Outras	2	0	2
Cartafol/dossier	5	20	25

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Actividades dirixidas a tomar contacto e recoller información do alumnado e presentación da materia.

Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directoras dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante
Traballos de aula	Proposta e resolución de actividades e traballos de grupo na aula baixo a supervisión da docente.
Presentacións/exposicións	Exposición, por grupos, diante do grupo mediano, e despois, por escrito, ao profesor, dos resultados da valoración de tres alumnos/as de educación infantil (3,4 e 5 anos), utilizando probas adaptadas a este alumnado co obxecto de detectar posibles déficits no desenvolvemento de un alumno/a e actuar en consecuencia.
Traballos tutelados	O estudante presenta no grupo pequeño oralmente, e logo ao profesor por escrito, exercicios adaptados ao alumnado de educación infantil, elaborados a partir das lecturas propostas polo profesor.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Presentacións/exposicións	Orientacións ao alumnado de forma presencial na aula ou titoría ou de forma non presencial (correo electrónico ou campus virtual) sobre cuestións relacionadas coas propostas de seminario, os proxectos de traballo ou calquera actividade da aula.
Traballos de aula	Orientacións ao alumnado de forma presencial na aula ou titoría ou de forma non presencial (correo electrónico ou campus virtual) sobre cuestións relacionadas coas propostas de seminario, os proxectos de traballo ou calquera actividade da aula.
Traballos tutelados	Orientacións ao alumnado de forma presencial na aula ou titoría ou de forma non presencial (correo electrónico ou campus virtual) sobre cuestións relacionadas coas propostas de seminario, os proxectos de traballo ou calquera actividade da aula.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Traballos de aula	Exercicios, traballos e actividades realizadas na aula baixo as directrices ou supervisión dos docentes. Pode estar vinculada ao desenvolvemento de actividades autonomas do estudante.	10
Presentacións/exposicións	Exposición, por grupos, diante do grupo mediano, e despois, por escrito, ao profesor, dos resultados da valoración de tres alumnos/as de educación infantil (3,4 e 5 anos), utilizando probas adaptadas a este alumnado co obxecto de detectar posibles déficits no desenvolvemento de un alumno/a e actuar en consecuencia.	20
Traballos tutelados	O estudante presenta no grupo pequeño oralmente, e logo ao profesor por escrito, exercicios adaptados ao alumnado de educación infantil, elaborados a partir das lecturas propostas polo profesor.	20
Outras	Traballo autónomo tutelado relacionado cos contidos da materia	30
Cartafol/dossier	Carpeta que inclúe de forma sistematizada un conxunto de documentos e evidencias realizados polos estudantes de xeito individual e colectivo que son indicadores de cal foi o seu traballo respecto a un proxecto de traballo determinado, na que debe mostrarse dominio abondo dos contidos, relacións significativas entre os contidos e debe estar expresada de xeito sistematizado e coherente.	20

Outros comentarios sobre a Avaliación

Na convocatoria de Xullo, únicamente se avaliarán as competencias ou actividades non superadas na convocatoria correspondente ao seu cuadrimestre.

No caso de que algún estudante non poida ser obxecto dunha avaliación continua, nin o seu traballo poida ser titorizado polo docente, realizará unha proba sobre os contidos teóricos, que suporá o sesenta por cento da cualificación final, e outra sobre os contidos prácticos, que representará o corenta por cento da cualificación final. Para superar a materia será preciso que en cada unha das partes (teórica e práctica) acade un cincuenta por cento da cualificación establecida para cada parte.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

El desarrollo humano. Madrid: Siglo XXI.

Palacios, J, Marchesi, A. y Coll, C. (comps.) (1999). *Desarrollo psicológico y educación: Vol. I. Psicología Evolutiva. Madrid:*

Perinat, A. (2003). *Psicología del desarrollo. Un enfoque sistémico. Barcelona. Editorial UOC*

Baltes, P. B., Reese, H. W. & Nesselroade, J. R. (1981).

vital. Madrid: Morata

Psicología del desarrollo: Infancia y Adolescencia

Clemente, R. A. y Hernández, C. (1996).

Córdoba, A. I.; Descals, A. y Gil, M.D. (2006). *Psicología del Desarrollo en la Edad Escolar.Madrid: Pirámide*

Craig, G.J. (1997). *Desarrollo Psicológico. México: Prentice-Hall Hispanoamericana.*

García Madruga, J.A. y Pardo, P. (1997). *Psicología Evolutiva, Vol. 2. Madrid: UNED.*

lingüístico. Vol. 1. Madrid: UNED. Pp. 287-322.

Hill

Aljibe.

Martí Sala, E. (1991). *Psicología evolutiva: teorías y ámbitos de investigación. Barcelona: Anthropos.*

Ortega, R. (1999). *Crecer y aprender. Curso de Psicología del desarrollo para educadores. Madrid: Visor*

Papalia, D. y Olds, S.W. (2010). *Desarrollo humano. Bogotá: McGraw-Hill Interamericana.*

Rice, F.P. (1997). *Desarrollo Humano. Estudio del Ciclo Vital. México: Prentice-Hall.*

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Psicoloxía: Psicoloxía da educación: Procesos de aprendizaxe infantil/O05G110V01205
Psicoloxía: Fundamentos psicolóxicos da intervención temperá/O05G110V01304
Psicoloxía: Identificación, prevención e tratamento dos trastornos do desenvolvemento e da conduta/O05G110V01402
Psicoloxía: Prevención e tratamento das dificultades na aprendizaxe infantil/O05G110V01305

Outros comentarios

(*)RECOMÉNDASE: - A asistencia á primeira sesión de clase para poder coñecer os obxectivos da materia, a planificación xeral e as opcións de avaliación da mesma.- A asistencia continuada ás sesións de clases para poder seguir o desenvolvemento da materia por parte dos estudantes- O uso continudado da plataforma virtual na que se recollen actividades, orientacións e criterios de avaliación para o correcto desenvolvemento da materia.